Informacje dla uczniów

• Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej.

• Na ostatniej stronie zamieszczona jest lista lektur obowiązkowych.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

AKT I

SCENA II

Inna część lasu — widać jezioro Gopło.

SKIERKA *i* CHOCHLIK *wchodzą.*

SKIERKA

Gdzie jest Goplana, nasza królowa?

CHOCHLIK

Spi jeszcze w Gople.

SKIERKA

I woń sosnowa,
I woń wiosenna nie obudziła
Królowej naszej? woń taka miła! [...]

CHOCHLIK

Zanadto skoro
Zbudzi się jędza i będzie
Do pracy nas zaprzęgać. [...]

SKIERKA

[...] *patrzy na jezioro*
Ach, patrz! na słońca promyku
Wytryska z wody Goplana;
Jak powiewny liść ajeru[1],
Lekko wiatrem kołysana [...]

CHOCHLIK

Radzę ci, uciekajmy, mój Skierko kochany,
Wiedźma gotowa zaraz nową pracę zadać.

SKIERKA

Więc uciekaj... ja się bawię... [...]

Wchodzi GOPLANA.

[...]

GOPLANA
Ach! gdzież mój kochanek? [...]
Skierko miły,
Ja się kocham. [...]
Ach! ja się kocham, kocham się w człowieku! [...]
Jakżem czekała wiosny, przyszła nareszcie!
Z miłością w sercu budzę się... [...]
Przy jego jasnych oczach... Ach kocham, kocham!

SKIERKA
Ktoś idzie tutaj lasem.

GOPLANA
To on! to on! mój miły.
Bądź niewidomym, Skierko.
SKIERKA *odchodzi.*
Wchodzi na scenę GRABIEC – *rumiany – w ubiorze wieśniaka.*

GRABIEC
Ach, cóż to za panna?
Ma twarz, nogi, żołądek – lecz coś jakby szklanna.
Co za dziwne stworzenie z mgły i galarety. [...]

GOPLANA
Jak się nazywasz, piękny młodzieńcze? [...]

GRABIEC
Nic sobie...

GOPLANA
Miły nic sobie!

GRABIEC
Jakżeś głupia, mościa pani –
Nic sobie, to się znaczy, że nic nie przygani
Mojej piękności, to jest, żem piękny. A zwę się
Grabiec.
[...]

GOPLANA
Słowa jego wonne
Przynosi wiatr wiosenny do mojego ucha...
O luby! ja cię kocham...

GRABIEC
Cóż to za dziewucha? [...]
do siebie
Nie wiem,
Co odpowiedzieć babie...

GOPLANA
[...]
O! my z tobą będziemy szczęśliwi! [...]
Mojemu
Kochankowi rwać będę poziomki, maliny.

GRABIEC
Lecz ja nie lubię malin... [...]

GOPLANA
Lecz ty mój kochanek...
Ty musisz lubić kwiaty... Więc przyjdź co wieczora.

GRABIEC
[...]
Nie przyjdę w żaden wieczór...

GOPLANA
Dlaczego?

GRABIEC
Za borem
Pewna dziewczyna czeka na Grabka wieczorem. [...]
[...] zwie się Balladyna.

GOPLANA
Siostra Aliny?... córka wdowy?... ale ona
Złe ma serce...

GRABIEC
Waćpanna, widzę, coś szalona... [...]

GOPLANA
zapalając się
Niech słońce zagaśnie,
Jeśli mi ciebie kto wydrze, kochanku. [...]
Przynajmniej dzisiaj nie chodź tam... ja każę...

GRABIEC
A któż ty jesteś, co każesz?

GOPLANA
Królowa!
Królowa fali, Goplana.

GRABIEC
Ej!... w nogi!
Jezus Maryja! a tom popadł w biedę,
Szatana żona chce być moją żoną.

GRABIEC *ucieka*. [...]

GOPLANA
Słuchajcie mię cicho, diabliki...
Oto, Chochlo, polecisz za moim kochankiem;
Idź przy nim, przed nim, za nim, jak skoczne ogniki,
I błąkaj po murawach tak, by przed porankiem
Nie trafił do mieszkania – ani do tej chaty,
Gdzie mieszkają dwie piękne dziewczęta – dwa kwiaty,
Córki wdowy... rozumiesz... a o wschodzie słońca
Tu miłego przyprowadź.

CHOCHLIK
Będę go bez końca
Błąkał i sadzał w błocie... cha! cha! cha! cha! cha! cha!

Odchodzi CHOCHLIK.

GOPLANA
A ty, mój Skierko, leć na mały mostek [...]
Za godzinę przez ten mostek
Będzie jechał pan bogaty,
Ustrojony w złote szaty,
Jak do ślubu – bez oręży,
I kareta złotem błyska,
I pięć rumaków w zaprzęży; [...]
A na mostku wypróchniała
Leży belka drżąca, śliska.
Czy rozumiesz?

SKIERKA
Wywrócić?

GOPLANA
skłaniając głową
Lecz nie szkodzić żywym.
Ani ludziom, ni koniom.

SKIERKA
A potem?

GOPLANA
Tego pana w płaszczu złotym, [...]
Zaprowadzić aż do chaty,
Gdzie mieszka uboga wdowa
I dwie młode córki chowa. Uczyń tak, by pan bogaty
Wziął tam żonę [...].

Juliusz Słowacki, *Balladyna*, www.wolnelektury.pl

[1] *Ajer* – regionalna nazwa tataraku.

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Na wydarzenia rozgrywające się w dramacie ma wpływ zazdrość Goplany o Grabca.	**P**	**F**
Wszystkie występujące w podanym fragmencie *Balladyny* postacie i rozgrywające się wydarzenia mają charakter fantastyczny.	**P**	**F**

Zadanie 2. (0–2)

a) Jak Skierka ocenia królową Gopła? Co sądzi o Goplanie Chochlik? Sformułuj odpowiedź na podstawie podanego fragmentu lektury.

.....

.....

b) Uzupełnij poniższe zdanie tak, aby zawierało prawdziwe informacje.

Skierka w swoich wypowiedziach opisuje ..... królowej Gopła, a Chochlik zwraca uwagę na ..... Goplany.

Zadanie 3. (0–2)

a) Uzupełnij podane zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Użyte przez Grabca określenia *dziewucha*, *baba* to **A/B**, które świadczą o **C/D** stosunku bohatera do Goplany.

A. zdrobnienia
B. zgrubienia
C. niechętnym
D. przychylnym

b) Zastąp zastosowane w wypowiedzi Grabca rzeczowniki *dziewucha*, *baba* wyrazami neutralnymi.

Cóż to za dziewucha [...]
do siebie
Nie wiem,
Co odpowiedzieć babie...
.....
.....

Zadanie 4. (0–3)

a) Spośród podanych określeń dobierz te, które charakteryzują – odpowiednio – język Goplany i Grabca. Wpisz obok imienia każdej postaci właściwe litery.

Cechy języka:
A. stosowanie wykrzyknień
B. używanie zdań pytających
C. posługiwanie się trybem rozkazującym
D. proste i dobitne słownictwo
E. używanie powtórzeń

Goplana:.....
Grabiec: .....

b) Na podstawie sposobu wypowiadania się Goplany i Grabca w przytoczonym fragmencie dramatu podaj jedną cechę charakteru każdej postaci oraz zapisz po jednym przykładzie zachowania ilustrującego tę cechę.

Goplana – cecha charakteru: .....
Przykład: .....
Grabiec – cecha charakteru: .....
Przykład: .....

Zadanie 5. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Powierzając Chochlikowi i Skierce wykonanie zadań, Goplana kierowała się

A. chęcią wskazania podróżnemu miejsca noclegu.
B. troską o dobro ukochanego Grabca.
C. pragnieniem pozbycia się rywalki.
D. sympatią do córek wdowy.

Zadanie 6. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W podanym fragmencie utworu didaskalia nie informują o

A. czasie akcji.
B. miejscu akcji.
C. wyglądzie postaci.
D. zachowaniu bohaterów.

Zadanie 7. (0–1)

Sformułuj argument, którym uzasadnisz, że przedstawione niżej zdjęcie ma związek z poleceniami wydanymi przez Goplanę Skierce.

Shutterstock

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie spośród podanych.

Użyty w wypowiedzi Grabca wyraz *waćpanna* we współczesnej polszczyźnie jest

A.	archaizmem,	ponieważ	**1.**	niedawno pojawił się w języku polskim.
			2.	często się go stosuje w codziennym języku.
B.	neologizmem,		**3.**	wyszedł z powszechnego użycia w języku.

Zadanie 9. (0–2)

a) Podaj imię i nazwisko autora oraz tytuł utworu, z którego pochodzi poniższy fragment.

CZEŚNIK
do DYNDALSKIEGO
Wasze idź mi – wypraw Rózię,
Niech do Milczka wkraść się stara,
Niech młodemu Wacławowi,
Paniczowi – no wiesz? – powié,
Że go prosi panna Klara,
By nie mówiąc nic nikomu
Chciał na chwilę przyjść łaskawie –
Aby nie był wżdy w obawie,
Bo Cześnika nie ma w domu.
No, rozumiesz?

DYNDALSKI
Dokumentnie.

CZEŚNIK
Sam tymczasem zwiń się skrzętnie:
Kilku ludzi u wyłomu
Postaw w krzakach. – Jeno nogą
Gaszek będzie za granicą,
Łapes capes[1] – niech go chwycą;
A pójść nie chce – związać mogą.

[1] *Łapes capes* – szybko, znienacka.

Autor ..... Tytuł .....

b) Wyjaśnij, na czym polega podobieństwo działań podjętych przez Cześnika i bohaterkę dramatu Juliusza Słowackiego, Goplanę.

.....

.....

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Mieczysław Maliński

Piękno kraju

Uroda Polski. Piękno tego kraju. Jego wiosen, lat, jesieni, zim. Piękno jego gór, morza, lasów, łąk i pól. Kraj wierzb i smreków[1], Wisły i Odry, Mazur i Pojezierza, równin poznańskich i lubelskich, Bieszczad i Podkarpacia, Karpat, Tatr, Sudetów.

Takich wiosen jak w Polsce, takich jesieni, zim, takich lat nie ma na świecie. Szukałem – i nie znalazłem. Szukałem takiego zapachu ziemi, zapachu wiatru – i nie doszukałem się. Takich ludzi jak w Polsce. I nie znalazłem.

Bo piękno naszego kraju to nie tylko piękno wschodów i zachodów w polskich górach, dolinach, nad morzem czy nad rzekami. Piękno naszego kraju to piękno ludzi. Ludzi inteligentnych, dowcipnych, pomysłowych, przedsiębiorczych, z ogromną wyobraźnią, mądrych, gościnnych. Ludzi mających poczucie sprawiedliwości i miłosierdzia w sercu, dobrych, przyjaznych, ciepłych. Tak naukowców, myślicieli, polityków, literatów, poetów, muzyków, piosenkarzy, jak ludzi prostych – wszelakiego rodzaju twórców. [...]

Gdy szukam w jakimś mieście najpiękniejszych miejsc – to w Krakowie jest nim Wawel z prochami królów i Uniwersytet Jagielloński; w Warszawie Zamek Królewski – z Konstytucją 3 maja; we Wrocławiu – Ostrów Tumski; w Gdańsku – Stocznia; na Śląsku – kopalnia „Wujek"; w Lublinie – zamek; w Szczecinie – pomnik robotników z grudnia 70 roku.

Ale i to jest niewystarczające. Bo w Krakowie, Warszawie, Wrocławiu, na Śląsku, w Lublinie i Szczecinie piękna jest praca sklepikarzy, ogrodników, budowlańców, literatów, polityków, górników, stoczniowców, rolników, hutników. Może wymieniam te zawody nieprecyzyjnie. Może należałoby wymienić inne – ważniejsze, godniejsze. Może należałoby dodać do każdego wymienionego jeszcze parę innych. Ale przecież wiadomo, o co chodzi. O piękno ludzi, ich mądrość, odwagę, pragnienie sprawiedliwości i wolności. I tę miłość do ziemi, do pracy, do życia naród polski wyśpiewał, wymalował, wyrzeźbił, zbudował w architekturze, w mowie, tańcach, obyczajach i zwyczajach, w kulturze bycia. [...]

Piękno Polski to katedry, pałace, zamki, chaty góralskie, kościoły i kościółki. Niewiele ich, bo poburzone, spalone, zbombardowane, zgruchotane. Bo przetoczyło się tyle bitew przez ten kraj. Ale i ruiny ukazują ich wielkość. Wniosek prosty: jacy to musieli być piękni ludzie, skoro budowali takie piękne dzieła. Jak Rynek krakowski, Starówka wrocławska, szczecińska, gdańska.

Mieczysław Maliński, *Twórca i odbiorca*, [...] http://www.malinski.pl/?inc=read&id=2764 [dostęp: 17.04.2018]

[1] *Smreki* – regionalna nazwa świerków.

Zadanie 10. (0–2)

Z podanych pytań wybierz te, na które odpowiedzi zawarto we wskazanych akapitach tekstu. Wpisz do tabeli odpowiednie oznaczenia literowe. Każdemu akapitowi przyporządkuj jedno pytanie.

A. Co można powiedzieć o twórcach budowli, które nawet jako ruiny wzbudzają zachwyt?
B. Co oprócz piękna natury świadczy o wyjątkowości naszego kraju?
C. Jakie elementy krajobrazu Polski oddają jej urodę?
D. Kto i w jaki sposób tworzy różnorodny dorobek naszego kraju?
E. Czy można odnaleźć w świecie piękno podobne jak w Polsce?
F. Które miejsca świadczą o niepowtarzalności miast wymienionych w tekście?

Akapit	Pytanie
3.	
5.	
6.	

Zadanie 11. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Zdaniem autora artykułu piękno kraju jest rezultatem pracy wszystkich ludzi, niezależnie od wykonywanych przez nich zawodów.	**P**	**F**
Według Mieczysława Malińskiego współcześni Polacy nie dorównują przodkom, którzy tworzyli niezwykłe budowle upiększające ojczysty krajobraz.	**P**	**F**

Zadanie 12. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

W wyrażeniu *piękni ludzie* przymiotnik *piękni* można poprawnie zastąpić słowem **A**/**B**, ponieważ w artykule jest mowa o ludziach, którzy **C**/**D**.

A. *atrakcyjni*
B. *szlachetni*
C. wyróżniali się urodą jak ich dzieła
D. w swojej pracy kierowali się wartościami

Zadanie 13. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Mieczysław Maliński wielokrotnie wylicza w swoim tekście różne nazwy i zjawiska, aby

A. nadać wypowiedzi bardziej przystępny charakter.
B. zachęcić cudzoziemców do odwiedzenia ojczyzny.
C. wykazać się bardzo dobrą znajomością historii i geografii rodzinnego kraju.
D. wzmocnić wymowę tekstu poprzez podanie przykładów świadczących o urodzie Polski.

Zadanie 14. (0–1)

Wymień bohatera lektury obowiązkowej, który wykazał się odwagą i miłością do ojczyzny. Podaj przykład sytuacji, w której bohater wyróżniał się takimi cechami.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15. (0–1)

Przeczytaj podany fragment *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza.

Panno Święta, co jasnej bronisz Częstochowy
I w Ostrej świecisz Bramie! Ty, co gród zamkowy
Nowogródzki ochraniasz z jego wiernym ludem!
Jak mnie dziecko do zdrowia powróciłaś cudem
(Gdy od płaczącej matki pod Twoją opiekę
Ofiarowany, martwą podniosłem powiekę
I zaraz mogłem pieszo do Twych świątyń progu
Iść za wrócone życie podziękować Bogu),
Tak nas powrócisz cudem na Ojczyzny łono.
Tymczasem przenoś moją duszę utęsknioną
Do tych pagórków leśnych, do tych łąk zielonych,
Szeroko nad błękitnym Niemnem rozciągnionych [...].

Uzasadnij, że poeta opisuje piękno ojczyzny podobnie, jak przedstawił to Mieczysław Maliński w swoim artykule. Wskaż jedno podobieństwo i zilustruj je przykładem z podanego fragmentu tekstu Adama Mickiewicza.

Podobieństwo: .....
Przykład: .....

Zadanie 16. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Wyrazy podkreślone w podanym wypowiedzeniu *naród polski wyśpiewał, wymalował,* [...] *zbudował* to czasowniki w czasie **A/B**, które zostały utworzone od wyrazów podstawowych za pomocą **C/D**.

A. przyszłym
B. przeszłym
C. przyrostków
D. przedrostków

Zadanie 17. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wypowiedzenie *I tę miłość do ziemi, do pracy, do życia naród polski wyśpiewał, wymalował, wyrzeźbił, zbudował w architekturze, w mowie, tańcach, obyczajach i zwyczajach, w kulturze bycia* jest zdaniem

A. złożonym podrzędnie.
B. wielokrotnie złożonym.
C. złożonym współrzędnie.
D. pojedynczym rozwiniętym.

Zadanie 18. (0–1)

Uzupełnij zdania. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

W wypowiedzeniu *Jacy to musieli być piękni ludzie, skoro budowali takie piękne dzieła* podkreślony wyraz jest **A/B**. Można go poprawnie zastąpić słowem **C/D**.

A. przysłówkiem
B. spójnikiem
C. *jeżeli*
D. *gdyż*

Zadanie 19. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

Wyrazy *Bieszczady*, *Podkarpacie*, *Sudety* zostały zapisane wielką literą, ponieważ są nazwami geograficznymi.	**P**	**F**
Pisownię wyrazu *niewystarczające* określają reguły pisowni *nie* z imiesłowami przymiotnikowymi.	**P**	**F**

Zadanie 20. (0–3)

Szkolne Koło Turystyczne organizuje wycieczkę krajoznawczą. Zredaguj ogłoszenie, w którym zachęcisz uczniów Twojej szkoły do udziału w tym wydarzeniu. Użyj dwóch argumentów. Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

OGŁOSZENIE

ORGANIZUJEMY WYCIECZKĘ KRAJOZNAWCZĄ!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 21. (0–20)

Temat 1.

Napisz rozprawkę, w której rozważysz, w jaki sposób miłość wpłynęła na życie wybranych przez Ciebie bohaterów literackich. Odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej i do innego tekstu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Temat 2.

Wyobraź sobie, że na obrzędzie dziadów ponownie pojawił się duch Zosi. Napisz opowiadanie, w którym zjawa opowie, jak odmienił się jej los. Wypracowanie powinno dowodzić, że bardzo dobrze znasz II część *Dziadów* Adama Mickiewicza. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Wypracowanie

na temat nr.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....